
Bones pràctiques en la contractació pública d'infraestructures

---

Les infraestructures són elements de xarxes que afavoreixen la creació d'una societat competitiva, ambientalment deferent, millor cohesionada i socialment més justa. Els objectius socials en un marc comú europeu requereixen l'optimització de cada infraestructura, la seva eficiència, qualitat i accessibilitat en condicions d'igualtat o tracte no discriminatori.

La contractació de les infraestructures no és solament un instrument; és la forma d'orientar la despesa pública i de perseguir l'interès general comptant amb la col·laboració privada. Per tal raó els factors ambientals, socials i laborals han de ser considerats en la determinació del valor estimat del contracte.

Els pilars sobre els quals pivota la contractació d'infraestructures són:

- a) correcció tècnica i càlcul adequat del projecte atenent al seu cicle de vida
- b) preu realista i
- c) execució rigorosament observada i seguida.

Les infraestructures i els equipaments són un element determinant en l'organització i funcionament d'un país, que condicionen la forma de vida dels seus ciutadans, la seva qualitat de vida, la seva capacitat de relació, la competitivitat de les seves empreses i les seves perspectives de futur, i fins i tot la seva organització territorial.

Les infraestructures d'energia, aigua i comunicació digital determinen l'accés dels ciutadans a determinats serveis essencials que incideixen directament en la salut, física i mental, de les persones, en l'organització del seu oci i en la possibilitat de relacionar-se amb altres persones, facilitant la integració i cohesió social.

Així mateix, constitueixen el substrat bàsic per a la competitivitat de les empreses del país, facilitant la producció de béns i la prestació de serveis de forma més eficient i l'accés de les empreses als diferents mercats nacionals i internacionals.

L'activitat de construcció d'infraestructures genera riquesa en si mateixa, amb un efector multiplicador del 1,92, crea ocupació, té una taxa de retorn fiscal immediat del 50%, fomenta el mercat interior en tant que més del 90% de productes que utilitza es fabriquen al propi país i compleix una funció social essencialment integradora en incorporar al mercat laboral col·lectius que solen tenir dificultats per trobar ocupació (ATkearney 2015. *La contribución de las infraestructuras al desarrollo económico y social de España*).

La contractació d'obra pública és una eina essencial en el desenvolupament econòmic i social del país que possibilita la creació, manteniment i explotació d'infraestructures i equipaments que milloren les comunicacions de tota mena, la competitivitat de les empreses i, en definitiva, les condicions de vida de tots els ciutadans.

La contractació d'infraestructures i equipaments és una activitat complexa que afecta multitud de factors i agents i que, en conseqüència, exigeix la col·laboració activa de les diferents administracions afectades, de la societat civil i de les empreses contractades per a executar les referides infraestructures.

La construcció d'infraestructures i equipaments sol tenir per objecte la construcció de prototips; la construcció de cada infraestructura i equipament sol ser única, en tant que respon a necessitats diferents, se situa en entorns diferents i s'ajusta a exigències diferents.

La Llei 9/2017, de Contractes del Sector Públic, aposta per una contractació de qualitat en la qual es pretén garantir l'eficiència de la despesa pública, es prioritza la contractació basada en la relació qualitat-preu, es pren en consideració el cicle de vida de la infraestructura, els criteris socials i mediambientals s'incorporen de forma transversal i preceptiva a tota la contractació pública, se simplifiquen els processos de licitació i es potencia la transparència en tot el procés de licitació.

En aquest context el Consell Assessor d'Infraestructures de Catalunya considera que la contractació pública d'infraestructures ha d'incloure dos objectius fonamentals:

1. La realització d'una licitació objectiva, imparcial, justa i transparent que permeti als diferents òrgans de contractació la selecció de la millor de les ofertes presentades per les empreses licitadores que compleixin les condicions de solvència exigides.
2. L'execució del contracte en el preu, la qualitat i el termini estipulat en el contracte. Per a això cal:
  - 2.1. Disposar d'un projecte complet i adequat, supervisat per l'oficina o organisme competent, i assumit per l'Administració.
  - 2.2. Licitat i contractar a preus realistes.
  - 2.3. Coordinar l'actuació dels diferents agents que intervenen en el procés d'execució, fonamentalment els responsables dels processos d'ocupacions i expropiacions, els de desviaments de serveis afectats, els d'explotació de la infraestructura, els de les administracions responsables o afectades pel mateix, etc.

La proposta del Consell Assessor d'Infraestructures de Catalunya

La proposta del Consell es concreta en els següents aspectes:

01

Coordinació interadministrativa. La coordinació entre les diferents administracions afectades per l'execució de les infraestructures possibilita la correcta planificació de les infraestructures, i permet que s'evitin o, si escau es solucionin ràpidament, les incidències que puguin sorgir amb motiu de la seva execució.

02

Planificació consensuada i a llarg termini (10-15 anys) entre els diferents grups parlamentaris, basada en dades objectives que permeti prioritzar les infraestructures i indiqui el cost, el temps i els mecanismes per executar-les. La contractació pública ha de respondre a una planificació prèvia elaborada d'acord amb criteris tècnics que permeti una evolució sostenible i continuada del país, així com la consolidació del sector i de les seves empreses, superant una planificació condicionada als cicles electorals.

03

Contractació de qualitat. Cal desenvolupar les potencialitats de la legislació de contractes del sector públic per promoure una contractació de qualitat en què el preu cedeixi protagonisme davant les exigències de qualitat. Primar la contractació sobre la base de la millor oferta global, és a dir, avaluar no només amb criteris econòmics, sinó també, i especialment, d'acord amb criteris qualitius, com són el valor tècnic de l'oferta, les seves característiques estètiques i funcionals, el cost del cycle de vida de la infraestructura, l'accessibilitat, la innovació i les característiques socials i mediambientals.

04

Contractació ambiental. Cal integrar la protecció ambiental en la contractació pública de manera que es consideri un element intrínsec del contracte. La contractació pública ha d'incloure la millora del medi ambient com a criteri que regeixi el procés de construcció i la totalitat de la vida útil de la infraestructura.

05

Incorporació de consideracions socials. La incorporació de criteris socials eficients en la contractació pública relacionats amb l'objecte del contracte s'ha de fer a partir de la col·laboració entre l'Administració i els sectors afectats, de manera que s'incideixi positivament en la realitat social. Per això es considera essencial establir mecanismes que permetin la col·laboració de l'Administració amb el sector per a l'elaboració, disseny i seguiment dels referits criteris.

06

Consideració del cycle de vida. La planificació i la contractació pública d'infraestructures i equips ha de prendre en consideració el cost del cycle de vida d'aquestes, atenent totes les fases que se succeeixen durant la seva existència, des del seu disseny i construcció fins al moment de la seva eliminació o desmantellament.

07

Digitalització. L'aplicació de les noves tecnologies al sector de la construcció afavorirà l'estandardització de la informació a través dels models digitals. Aquesta estandardització facilitarà el tractament de la gran quantitat d'informació que es genera al llarg del cicle de vida dels actius que construïm i serà de gran ajuda per a una presa de decisions més encertada.

08

Nous mètodes col·laboratius. Amb l'aplicació de metodologies col·laboratives com el BIM i filosofies com el LEAN millorarem l'eficiència dels processos en incorporar els coneixements de tots els agents que intervenen a les fases inicials del procés de disseny / construcció / explotació. Només així aconseguirem millorar la qualitat dels nostres projectes i serem més eficients en reduir els costos globals del cicle de vida de les infraestructures.

09

Noves maneres de contractar. La gestió integrada de projectes (IPD en nomenclatura anglesa) ens permetrà alinear els interessos dels diferents agents intervinents, compartint equitativament els riscos i els beneficis. Si bé no és fàcil encaixar aquesta metodologia de treball en la legislació de contractes públics actualment vigent, la figura de "projecte i obra", aplicada de manera que es mantingui un equilibri entre projectista i constructor, seria una bona aproximació a aquesta gestió integrada de projectes, fins que no es porta a terme la necessària modificació normativa que permeti la utilització ordinària d'aquestes noves formes de contractació.

10

Contractació electrònica. La contractació pública s'ha d'adaptar a les noves tecnologies de forma eficient i senzilla, mitjançant sistemes i tecnologies generalment assequibles i comprensibles, que facilitin la gestió de l'Administració i de les empreses licitadores, potenciant una major transparència i proximitat entre l'Administració i les empreses. En aquest sentit cal explorar les potencialitats de les noves tecnologies, com el blockchain, les noves aplicacions, o nous sistemes. En cap cas s'ha de configurar com una barrera d'accés de les empreses a la contractació pública, ni obstaculitzar les relacions habituals entre l'Administració i l'administrat.

11

Simplificació. Cal procedir a la simplificació i homogeneïtzació dels plecs de clàusules administratives particulars a l'efecte de facilitar la seva gestió, tant per la pròpia Administració com per les empreses que es relacionen amb ella; per això s'ha de promoure l'elaboració i difusió de plecs tipus de clàusules administratives particulars.

12

Creació d'òrgans tècnics de suport. La complexitat tècnica, tant de la normativa reguladora com del procés de contractació, aconsellen la creació i / o potenciació d'organismes tècnics de la pròpia Administració Pública especialitzats en matèria de contractació pública de suport i assessorament per a aquelles administracions públiques amb estructures de personal més feble i menys especialitzat, especialment de l'Administració Local.

13

Potenciació del projecte. L'Administració ha d'aprofitar les novetats introduïdes en la Llei per destinar més recursos a l'elaboració dels projectes de les infraestructures i els equipaments. Això implica uns terminis d'estudi i redacció d'aquests superiors als actuals. El projecte és un dels elements bàsics de la licitació; de la seva adequació i completesa depenen, en bona mesura, l'execució i el resultat final del procés de contractació.

14

Projectes complets i adequats. Per a la correcció del projecte, les condicions i modalitats de la contractació han de ser unívokes i precises. Per a la fixació d'un preu realista cal considerar com a factors orientadors l'eficiència ambiental, social, laboral i tecnològicament innovadora. Els factors esmentats es consideren principis rectoris i criteris interpretatius superiors per dirimir qualsevol divergència que sorgís durant l'execució del contracte.

15

Potenciar la participació del projectista en el procés de contractació. El treball i la responsabilitat del projectista no hauria d'acabar amb el lliurament i aprovació del projecte, sinó que ha de seguir tant durant el procés d'adjudicació de l'obra, col·laborant en l'anàlisi de les ofertes i dels seus programes de treball, com durant la execució de les obres, resolent dubtes i informant sobre qualsevol modificació que es pretengui efectuar.

16

Normativa clara, precisa i eficient. Cal exigir a les normes reguladores dels procediments de contractació rigorositat, exactitud, factibilitat, claredat i utilitat; requisits aquests i qualitats que ha de posseir tota norma amb independència de la seva naturalesa.

17

Creació de l'Oficina Independent de Regulació i Supervisió de la Contractació de Catalunya. La Generalitat de Catalunya hauria de crear la referida oficina com organisme col·legiat independent encarregat de vetllar per la correcta aplicació de la normativa reguladora de la contractació pública, promovent la concurrència i combatent les il·legalitats en relació amb la contractació pública.

Consell Assessor d'Infraestructures de Catalunya

Via laietana 32, 3ª planta
08003 Barcelona
consellinfraestructures.cat
Info@consellinfraestructures.cat
T. 93 467 52 86

Entitats fundadores

CAMBRA OFICIAL
CONTRACTISTES
OBRES
CATALUNYA

Fundació Cercle d'Infraestructures

Entitats col·laboradores

Camins.cat
Col·legi d'Enginyers de Camins,
Canals i Ports de Catalunya

CCIES

CCC

CONFEDERACIÓ CATALANA DE LA CONSTRUCCIÓ

ITeC
